

Obsah

1	Úvod	10
2	Ionizující záření a radioaktivita v životním prostředí	13
2.1	Přírodní zdroje ionizujícího záření	14
2.1.1	Kosmické záření	15
2.1.2	Přírodní radionuklidy	19
2.2	Antropogenní radionuklidy	26
2.3	Přírozeně se vyskytující radioaktivní materiál – NORM	28
2.3.1	Uran v životním prostředí	32
2.3.2	Radon v životním prostředí	39
2.3.3	Radonový program České republiky	53
2.4	Ionizující záření z přírodních zdrojů včetně NORM a legislativa	56
2.5	Evropský atlas přírodního pozadí	61
2.6	Kontrolní otázky a úkoly ke kapitole 2	64
3	Radioaktivní odpad	65
3.1	Vznik radioaktivního odpadu	66
3.2	Klasifikace radioaktivního odpadu	72
3.3	Nakládání s radioaktivním odpadem	74
3.3.1	Shromažďování a třídění radioaktivního odpadu	79
3.3.2	Zpracování a úprava radioaktivního odpadu	81
3.3.3	Přeprava radioaktivních odpadů a obalové soubory	83
3.4	Skladování a ukládání radioaktivního odpadu	89
3.5	Nakládání s vyhořelým jaderným palivem	95
3.6	Kontrolní otázky a úkoly ke kapitole 3	98
4	Radiační a jaderné mimořádné události	99
4.1	Klasifikace radiačních mimořádných událostí	102
4.2	Stupnice INES	104
4.3	Nehody a havárie v jaderných elektrárnách	111
4.3.1	Havárie v Jaslovských Bohunicích (1976, 1977)	117
4.3.2	Havárie v Černobylu (1986)	119
4.3.3	Havárie ve Fukušimě (2011)	131

4.4	Radiobiologické události.....	137
4.5	Radiační nehody a havárie v průmyslových provozech	140
4.6	Radioaktivní materiál mimo regulační kontrolu.....	141
4.7	Havarijní plánování.....	144
4.8	Zvládání radiačních mimořádných událostí.....	151
4.8.1	Zavádění neodkladných ochranných opatření	153
4.8.2	Zavádění následných ochranných opatření	155
4.9	Kontrolní otázky a úkoly ke kapitole 4	156
5	Zneužití radiačních a jaderných technologií	157
5.1	Základní kameny historie objevu uvolnění jaderné energie	158
5.2	Jaderné zbraně	165
5.2.1	Počátky vývoje jaderných zbraní.....	165
5.2.2	První použití jaderných zbraní.....	174
5.2.3	Závody v jaderném zbrojení.....	186
5.2.4	Testy jaderných zbraní.....	200
5.2.5	Ničivé faktory jaderných výbuchů.....	205
5.3	Radioaktivní spad.....	211
5.4	Zákazy jaderných zbraní	216
5.5	Ztráta kontroly nad jadernými hlavicemi.....	217
5.6	Radiologické zbraně a radiobiologický terorismus	220
5.7	Kontrolní otázky a úkoly ke kapitole 5	224
6	Radiační ochrana	225
6.1	Historie radiační ochrany.....	226
6.2	Historie veličin a jednotek radiační ochrany	226
6.2.1	Z historie měření dozimetrických veličin.....	227
6.2.2	Vývoj veličin dávky a jejich jednotek	229
6.3	Vybrané veličiny popisující radiační pole	231
6.3.1	Veličiny charakterizující zdroje ionizujícího záření	231
6.3.2	Veličiny dozimetrie ionizujícího záření	232
6.3.3	Veličiny používané v radiační ochraně.....	234
6.4	Základní principy ochrany před ionizujícím zářením	239
6.4.1	Cíle a principy radiační ochrany.....	240
6.4.2	Ochrana před vnějším ionizujícím zářením.....	248
6.4.3	Ochrana před vnitřní kontaminací	250
6.5	Kategorizace v oblasti zajišťování radiační ochrany	251
6.5.1	Kategorizace zdrojů ionizujícího záření.....	252
6.5.2	Kategorizace ZIZ pro účely přeshraničního pohybu a zabezpečení	253
6.5.3	Kategorizace pracovišť se zdroji ionizujícího záření	255

6.5.4	Kategorizace radiačních pracovníků	257
6.5.5	Kategorizace v oblasti zvládnání radiační mimořádné události.....	258
6.5.6	Vymezení sledovaného a kontrolovaného pásma.....	259
6.6	Kontrolní otázky ke kapitole 6	264
7	Monitorování radiační situace	265
7.1	Osobní monitorování	267
7.2	Monitorování pracoviště	279
7.3	Monitorování výpustí a okolí pracoviště	281
7.4	Havarijní monitorování	283
7.5	Národní programem monitorování.....	284
7.6	Radiační monitorovací síť - MonRaS.....	294
7.7	Monitorování umělých radionuklidů na území ČR.....	296
7.8	Monitorování radiační situace v Evropské unii	298
7.9	Kontrolní otázky a úkoly ke kapitole 7	304
8	Radiační zátěž obyvatelstva	305
8.1	Radiační zátěž z přírodních zdrojů.....	311
8.1.1	Radiační zátěž z kosmického záření a kosmogenních radionuklidů	312
8.1.2	Radiační zátěž z přírodních radionuklidů (terestriální radionuklidy).....	319
8.2	Radiační zátěž z umělých zdrojů.....	327
8.2.1	Radiační zátěž z antropogenních radionuklidů	327
8.2.2	Radiační zátěž z lékařských aplikací.....	329
8.2.3	Radiační zátěž z průmyslových aplikací.....	346
8.3	Celková radiační zátěž	349
8.4	Kontrolní otázky a úkoly ke kapitole 8	352
9	Mezinárodní a národní instituce zabývající se problematikou ionizujícího záření	353
9.1	Mezinárodní agentura pro atomovou energii – IAEA.....	354
9.2	Vědecký výbor OSN pro účinky atomového záření – UNSCEAR	354
9.3	Mezinárodní komise pro radiační jednotky a měření – ICRU	356
9.4	Mezinárodní komise pro radiologickou ochranu – ICRP	357
9.5	Evropské společenství pro atomovou energii – Euratom	358
9.6	Národní dozorové úřady a národní legislativa	363
9.6.1	Státní úřad pro jadernou bezpečnost – SÚJB	363
9.6.2	Státní ústav radiační ochrany – SÚRO	366
9.6.3	Státní ústav jaderné, chemické a biologické ochrany – SÚJCHBO	367
9.6.4	Správa úložišť radioaktivních odpadů – SÚRAO	367
9.6.5	Zákon č. 263/2016 Sb. – tzv. atomový zákon	368

9.7	Kontrolní otázky ke kapitole 9	371
10	Souhrn	372
11	Seznam zkratk	373
12	Literatura	378
13	Seznam obrázků.....	383
14	Seznam tabulek.....	388
15	Seznam webovských odkazů.....	390
16	Seznam videí	391
17	Rejstřík.....	392